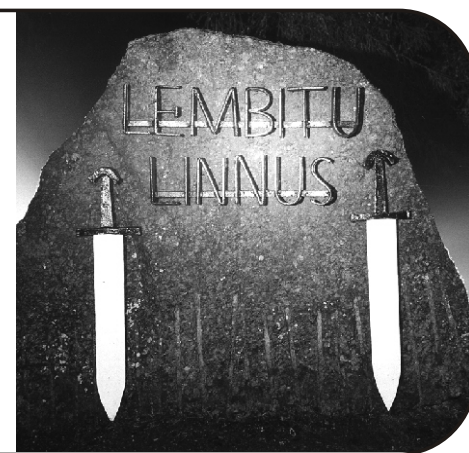

Suure-Jaani
valla
ajaleht

Nr 9 (102)
September 2008

LEOLE

SEPTEMBER Aasta 2008

Märkamatu on suvest sügis saanud. On september.

Augusti lõpus tibutas-sadas päris tihti vihma ja nii mõnigi ütles, et meie suvi ongi nagu halb suusailm. Ilusad suvepäevad ja juulikuu soojad suveööd oli liigne niiskus juba jõudnud peast pühkida. Märg maa kimbutab nii põllumehi kui isegi ürituste korraldajaid: Olustveres toimuma pidanud Palladium Cup tuli edasi lükata.

August tõi rohkelt kaasaalamislusti meie spordisõpradele - toimusid ju Olümpiamängud. Saime end jälle uhkelt tunda ja rõõmustada meie meeste medalite üle. Tublide noorte meeste Gerd Kanteri ja Tõnu Endreksoni kõrval väärib erilist tunnustust aastate eest Viljandimaal oma sportlasteed alustanud Jüri Jaanson, kelle pika karjääri saavutuste hulka lisandus järjekordne hõbemedal.

Suure-Jaaniski peeti augustis spordivõistlusi, nende hulgas juba 21. korda võistlust Vanad Olümpiaalad.

Tihe oli ka augustikuu kultuurikalender. Juba 48. korda toimus Järvepidu. Aga kuueseks on saanud ka suhteliselt uus ettevõtmine - Rukkimaarjapäev. Juba kolmandat korda said meie inimesed kuulata-vaadata rahvusvahelist noorte puhkpilliorkestri Wersalinka, mis seekord oli Suure-Jaanis nädal aega, õppides siin oma Eesti-Poola-Valgevene-Ukraina turnee kava. Suure-Jaanile lisaks viisid noored küllakosti ka Viljandisse.

Noortele puhkpillimängijate lisaks käisid piiri taga oma kunsti näitamas ka Örutajad, kes osalesid Ulvila linna päevadel ja tantsisid Jokioise eakatele ning Pange Poisid, kes osalesid Hajnowka linna päevadel.

Kõigi ilusate ettevõtmiste kõrval tõi august juurde ka ebakindlust tuleviku pärast ja muret: algas sõjategevus meie naabri Venemaa ja Gruusia vahel. Idamaa tark on juba väga ammu öelnud, et sõjas ei ole võitjaid - ometi kiputakse seda liialt sageli unustama.

1. septembril algas uus kooliaasta. Rõõm kohtumistest ja uutest teadmistest. Pisut murelikust teeb aga järjest vähenev õpilaste arv - näiteks Kildu koolis alustas sel aastal oma haridusteed vaid kaks last. Tänavu sündinud laste arv annab siiski lootust, et halvimal ajal on selleks koraks selja taga.

Rahu, armastust ja ilusaid mõtteid kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Siit ta tuleb - Wersalinka

FOTO: Leili Kuusk

Vigurmarss, tantsutüdrukud, puhkpillimuusika - Wersalinka

12.-18. augustil toimus Suure-Jaanis gümnaasiumis rahvusvahelise noorte puhkpilliorkestri Wersalinka harjutuslaager. Laagrilisi oli kokku 74: Eestist, Poolast ja Valgevenest. Lisaks osaleb projektis veel Ukraina, kust noored kahjuks sel korral aga laagrisse ei jõudnud.

Orkestrantidele lisaks oli oma kavu harjutamas orkestri 13 tantsutüdrukut - mašuretti, nagu neid Poolas nimetatakse. Meie orkestrite juures selliseid tantsugruppe ei tegutses, aga paljudes riikides on nad üsna levinud. Mašuretid võtavad omavahel mõõtu ka Euroopa Meistrivõistlustel. Võistlusklassideks: üksikvõistleja, paar, kuni seitse tüdrukut, 8-21 tüdrukut. Lisanduvad kavad vahenditega: kahe tutikesega, kepikesega. Võistlustel annavad miinuspunkte nii vahendi kaotus kui grupi

etteantud territooriumilt väljakaldumine. Poolakad ei ole kaotanud lootust, et nimetatud ala ka Eestis kõlapinda leiab ja et tulevikus siit neile konkurentsi pakkuvaid gruppe võistleva tuleb. Ala propageerimiseks korraldatakse Bialystokis juhendajatele koolitusi - huvi korral on kõigil võimalus neist osa võtta.

Laagripäevi täitsid varasest hommikust kuni hiliste öötundideni harjutused. Orkester lihvib palu, mille hulgas oli kõigi osalevate maade muusikat, tüdrukud orkestri poolt esitatavatele paladele tehtud tantsuseadeid - koos harjutati vigurmarssimist. Pole just lihtne 60 inimest ilusates muustrites liikuma õpetada - nii, et enamuse neist seejuures veel pilli ka mängiks. Ometi sai orkestri peakoreograaf Maria Gierasimiuk sellega selgi korral hakkama. Ka

alguses karu moodi astunud pandi lõpuks kenasti koos teistega liikuma.

Orkestri peadirigent oli Adam Wolanski Poolast, dirigendid Rein Vendla, Denis Klimovitš ja Josif Ulan.

Wersalinka projekti ellukutsuja ja peavedaja on poolakas Tomasz Czarnecki.

Laagri lõppedes esines orkester Suure-Jaanis Rukkimaarjapäeval ning andis kaks tunniajast kontserti: Viljandis ja Suure-Jaanis. Nii Viljandisse Vabaduse platsile kui Suure-Jaanis Keskväljakule ja lauluväljakule kogunes rohkesti huvilisi, sest on meil ju üsna harva võimalus jälgida vigurmarssimist ja sedagi vaid orkestrantide esituses - ilma tantsutüdrukuteta.

Pärast laagri lõppemist sõitis rahvusvaheline noorte puhkpilli-

orkester Wersalinka kontsertreisile Poola, Valgevenesse ja Ukrainasse - noori ootas ees veel 9 ülesastumist.

Et osavõtjad laagriga rahule jäid, seda näitab nende soov ka järgmisel aastal Eestis kohtuda. Kahel eelneval suvel toimusid harjutuslaagrid Poolas. Tulevikus loodetakse, et laagri korraldamise teatavalt võtab üle Ukraina või Valgevene.

Wersalinka laagri läbiviimist toetasid Suure-Jaanis Vallavalitsusele lisaks Hasartmängumaksu Nõukogu, Eesti Kultuurkapital ja Eesti Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupp. Suur tänu kõigile, kes meid aitasid - eriti muidugi Suure-Jaanis gümnaasiumi lahkele perele!

Leili Kuusk
Wersalinka laagri projektijuht

Järvepeol Suure-Jaanis kuulsatest meestest

Kui hakata üles lugema kuulsaid mehi - naised andku mulle andeks, sest ma ei ole seda valdkonda uurinud - siis kindlasti oli neist laialdasimalt tuntud kindralfeldmarssal Michael Andreas Barclay de Tolly. Ta ei ole küll midagi suurt Suure-Jaanis kandis teinud, aga ta on lihtsalt siin kandis elanud. Ei ole ju Kõlgergi Suure-Jaanis midagi teinud, siiski peame teda omaks suurmeheks. Barclay de Tolly oli 3. kuni 9. eluaastani Ängi (Enge) mõisas kasvatada. Mõisa omanik oli Georg Wilhelm Vermeulen ja tema abikaasa Michael Andrease ema-poolne tädi Auguste Wilhelmine.

Üks lugu jutustab, et kui 3-aastane Michael Peterburis koos tädi hobusega sõitma läinud, siis kukkunud laps ühes järsus kurvis saanist välja. Juurde hüpanud noor ohvitser ulatanud lapse saani ja kui väikemees ei teinud sellepeale piuksugi, siis öelnud ohvitser, et sellest lapsest kasvab suurmees. See ohvitser oli noor

vürst Potjomkin. Ja näed, tuligi suurmees! (allikas: Rein Helme „Barclay de Tolly“)

Viljandi austab oma kunagist linnaeest August Maramaad ja õigesti teeb. Aga kas Suure-Jaanis rahvas ka teab, et August Maramaad oli enne seda Suure-Jaanis alevivolikogu esimees? Aga ju jäi see alev ikka talle väikeseks, auru jäi üle ja ta leidis Viljandis omale suurema väljakutse, nagu tänapäeval öeldakse. Või tüdines ta sellest kisklemisest ja vägikaka vedamisest ära. Väike koht, aga „jagada palju“ (allikas: Ilmatari seltsi ajalugu).

Kes on siis nüüd, uuel eesti ajal, Suure-Jaanis ilmet muutnud? Kõigepealt Märt Moll. Tema teeneks tuleb pidada, et meil on ilus suur ja puhas järv, et meil on taastatud vabadussõja monument ja uuesti üles ehitatud omavalitsusametused. Alustas ju Märt kõike nullist. Ja vaadake, millist trillallaad praegu selle vabadussõja monu-

mendiga Tallinnas saab.

Siis tuli Ülo Kõst ja veidi rahulikuma aeg. Ülo ajas asju tasa ja targu, ehitas üles uue suure maja, kuhu mahtusid valitsus, lasteaed ja raamatukogu. Kõik said oma kinnisvara tagasi, kes seda hirmsasti tahtsid - ja millega nüüd ei oska midagi peale hakata. See, et lõugamist ja skandaali ei ole, ei tähenda veel seda, et valitsus magab. See tähendab seda, et kõik enam-vähem laabub. Ülo on ikka üks hea mees. Kui häda käes, siis kohe võtta (linnapea või vallavanem).

Siis olid lühikest aega Mihkel Jürisson ja Peeter Aro. Mihkel lahkus omal soovil marjamaale ja Peeter langes poliitiliste mängude võrku.

Selle järel tuli Rein aeg. Rein Valdmaad jääb meenutama võimla, millist teist annab vastu otsida. Jäävad kohviku Arturi Juures mastaapsed maakivimüürid. Kord vaatas seda Reinu rassimist pealt

koolimees Ülo Kõpp ja ütles, et jah, peale kiriku ehitamist ei ole siin Suure-Jaanis sellist müüritööd enam tehtud. See oli tunnustus. Aga need küünlad, mis põlevad eredalt, kustuvad ka varakult. Ei jõudnud Rein omavalitsuste ühinemist ära oodata.

Nüüd teevad naised ilma. Vallavanem on naine, kultuurimaja direktor on naine - anname neile aega ja vaatame siis, kas on ka Suure-Jaanis suurtest naistest rääkida.

Aga järvepidu läks kenasti. Mehed mängisid pilli, naised laulsid ja tantsisid ning pärast tuli ilutulestik veel ka. Natukene häirisid nokastanud teismelised, aga kus neid pole. Aga teate, käisin Vastseliina vanaaja päeval ja seal ei olnud küll näha.

Aga lõpetan nüüd ära, sest toimetaja viriseb kogu aeg, et mu kirjatükid on kole pikad ja lehes ruumi vähe - aga ise ta tellis.

Uno Jürisson

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Vallavolikogu 28.08.2008

Loeti esimest korda avaliku korra eeskirja eelnõud; muudeti hooldajatoetuse taotlemise, määramise ja maksimise korda; kehtestati Suure-Jaani linnas Jaama tn 31 detailplaneering ja Tääksi Põhikooli kinnistu detailplaneering; otsustati müüa avalikul suulisel enampakkumisel Kobruvere külas Sepa, Tällevere külas Tõnneotsa ja Kerita külas Kereme elamutes asuvad korteriomandid; anti nõusolek Suure-Jaani linnas Pärnu tn 1A elamus asuva korteriomandi mõttelise osa suuruse muutmiseks; tühistati volikogu otsus Olustvere alevikus asuva Päikese 4 korteri nr 4 müümise kohta ja otsustati anda korter kasutusvaldusesse AS-ile Suure-Jaani Haldus.

Suure-Jaani Vallavalitsus 06.08.2008

Projekteerimistingimused määrati Olustvere alevikus Olustvere mõisa meierei elektri liitumisühenduse projekteerimiseks; puudega isikule määrati hooldaja ja hooldajale hooldajatoetus; Munsu 4 kinnistu müümise enampakkumise korraldamiseks moodustati 3-liikmeline komisjon ja kinnitati enampakkumisel osalemiseks osavõtmaks 500 krooni, tagatisraha 1000 krooni ja enam-

pakkumise samm 500 kuni 1000 krooni; Olustvere alevikus Keskuse tn 1 korter 24 müümiseks korraldatakse uus enampakkumine, enampakkumise alghinnaks määrati 130000 krooni ning enampakkumisel osalemiseks kinnitati tagatisraha 13000 krooni; Kaarhalli kinnistu jagamisel määrati uute katastriüksuste nimedeks Kaarhalli ja katastriüksus, millele nime ei panda; reservfondist eraldati 200000 krooni hajaasustuse veeprogrammis osalemiseks; tunnistati nurjunuks Suure-Jaani Vallavalitsuse 09.06.2008. a. korraldusega nr 561 Kõidama Lasteaia Traksik juhataja vaba ametikoha täitmiseks välja kuulutatud avalik konkurss ja otsustati välja kuulutada uus konkurss; seoses puudega isiku paigutamise Lohavere Ravi- ja Hooldekeskuse ööpäevaringsele hooldusele lõpetati hooldajale hooldajatoetuse maksmine; kirjalik nõusolek anti Lohavere külas Lauri 1c territooriumile puude varjupaiga ehitamiseks; määrati munitsipaalomandisse taotletava Lohavere külas asuva Lohavere küüni teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 12299 m² ja maa maksumus 90966 krooni ning Kildu külas asuva Maakivi lauda teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 17173 m² ja maa

maksumuseks 12797 krooni; avaliku ürituse load väljastati 9. augustil 2008 avaliku ürituse Eesti autokrossi MV V etapp veoautodele ja veobagidele Tääksi-Önniste autokrossirajal korraldamiseks, 16.-17. augustil 2008 Kuhjavere külateatrite päevade korraldamiseks Kuhjavere külaplatsil, 15.-16. augustil 2008 avaliku ürituse Vahupidu korraldamiseks Suure-Jaani kohvik Arturi Juures väliterrassil ning 12. augustil 2008 avaliku ürituse Seikluslaager korraldamiseks Suure-Jaanis Järve tänaval.

18.08.2008

Jaani Mirmale erastatakse ostueesõigusega Tällevere külas Aru katastriüksus ja Helle Aalikul Suure-Jaani linnas Ringpuiestee 4 katastriüksus; avaliku ürituse load väljastatakse 12.-13. septembril 2008 avaliku ürituse SEB Mulgiralli 2008 korraldamiseks ja 14. septembril 2008 Vastemõisa laada korraldamiseks Vastemõisa rahvamaja esisel platsil; MTÜ Arengu Helin projekti „Koduküla korda” kaasfinantseeringuks makstakse 1300 krooni ja MTÜ Ivaski ja Lemmakõnnu Külaselts „Rukkilill” projekti „Kodulävelt, sealt me rada algab” 960 krooni; chitusluba väljastatakse Suure-Jaani linnas Lembitu pst elektrivalgustuse püstitamiseks ja

Kurnuvere külas Subi komplekt-alajaama, 15 kV maakaabelliini ja 0,4 kV õhuliini püstitamiseks; projekteerimistingimused määratakse Metsküla külas Palitse kinnistu puurkaevu projekteerimiseks ja Vastemõisa külas Kadaka talu üksikelamu laiendamise ehitusprojekti koostamiseks; Mati Pangele anti kasutamiseks üürilepingu alusel Kõidama külas Olustvere tee 6 elamus korter nr 1; reservfondist eraldati 10000 krooni Rutt Raba toetamiseks seoses Pihla talus toimunud tulekahjuga ning 15000 krooni Eesti Punase Risti kaudu Gruusia relvakonfliktis kannatanute toetamiseks; nõusolek anti Ülde külas Tiigi tn 22 kogumiskonteineri tühendamiseks üks kord kaheksa nädala jooksul; Ero Jänesele maksti toetust Sürgavere külas elamu 3 taga paiknenud gaasimahutite likvideerimise järgselt majaümbruse heakorastamiseks tehtud kulutuste katteks.

26.08.2008

Projekteerimistingimused määrati Navesti külas Ulpe kinnistu puurkaevu projekteerimiseks; kirjalik nõusolek anti Suure-Jaani linnas Jaama tn 18 krundile puukuu ehitamiseks; OÜ Sugarstarile antakse avaliku ürituse luba 30. ja 31. augustil 2008. a Olustvere ratsaspordikeskuses „Palladium Cup” korralda-

miseks ja Suure-Jaani Gümnaasiumile luba 01. septembril 2008. a Suure-Jaanis rongkäigu ja Lembitu ausamba juures õpiaasta avaaktuse korraldamiseks; Suure-Jaani Gümnaasiumi õpetajale Tiina Ildale antakse Suure-Jaani Vallavalitsuse tänukiri koos mälestusesemega kauaaegse tulemusliku pedagoogilise töö eest ning seoses 75. sünnipäevaga; nõusolek anti Suure-Jaani linnas Kõleri tn 26 kogumiskonteineri tühendamiseks suvekuudel üks kord kvartalis; Suure-Jaani vallaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest maksti toimetulekutoetust 8945 krooni ja täiendavat sotsiaaltoetust 200 krooni; puudega isikule määrati hooldaja ja hooldajale hooldajatoetus; seoses hooldatava surmaga lõpetati hooldajale hooldajatoetuse maksmine; teiste omavalitsuste koolides haridust omandavate õpilaste söidukulude hüvitamiseks esitatud avalduste läbivaatamiseks ja vallavalitsusele ettepaneku tegemiseks moodustati komisjon koosseisus Maie Käba, Aave Toomsalu ja Jüri Hansen; hanke „Paala rahvamaja ehitustööd” edukaks pakkumiseks tunnistati OÜ Pluton Finants pakkumine; kinnitati Võlli küla elektrivarustuse müügihind.

Ohutu koolitee

Nii nagu igal aastal, kaob suvi märkamatult ning saabub uus kooliaasta. Nagu iga uue algusega, kaasneb ka kooliaastaga nii rõõme kui muresid. Paljud on veel oma mõtetega suves ning kooli lainele jõudmisega võib olla raskusi. Iga lapsevanema jaoks on tema laps kõige targem, nutikam ja taiplikum. Liiklus on tänavatel muutunud agressiivsemaks, liiklusvahendite arv on kasvanud ning juhid on sageli muutunud hoolimatuteks. Pole midagi traagilisemat, kui laps oma kooliaasta alguses kooliteel liiklusesõnnetuses surma või raskelt vigastada saab.

Lapsed õpivad käituma täiskasvanu jälgedes, seega on iga täiskasvanud inimese kohus anda teedel-tänavatel liigeldes lastele järgimist väärivat eeskujut. Lapsevanemad peaksid leidma aega ja andma õpetussõnu, kuidas tänava käituda.

Tehke selgeks lapse koolitee. Vajadusel käige see koos läbi. Ja mitte üks, vaid mitu korda.

Muretsege lapsele helkur ja kontrollige selle kandmist. Samas ei tohiks ka täiskasvanud unustada helkuri kandmist.

Kõige rohkem õnnetusi juhtub tänavat ületades. Seetõttu ei tohi kiirustada juba peatunud sõiduki varjust tee ületamisega. Ohtlik on seisva auto varjust teele rutata. Kõige õigem ja ohutum on lasta bussil ära sõita ja alles siis sõiduteele astuda. Kui aga tegemist on pikemat aega seisva suure veoautoga, on mõistlikum mööda teepeenart või kõnniteed tükk maad edasi liikuda kohta, kus seisv veoauto enam teed ei varja.

Ületa teed ristmikul või mööda ülekaigurada. Ristmikul on sõidukijuhid üldjuhul tähelepanelikumad ja ka kiirused on seal väiksemad, kuid ka siin tuleks meele pidada üht põhitõde - jalakäijana veendu, et sõidukijuhid on sind märganud.

Jätke meelde, et tiheda liiklusega tänav pole mängupaik. Bussiga kooli sõitvad lapsed kipuvad bussi oodates tihti peale jooksma ja üksteist taga ajama ning mänguruumi sõidutee arvelt suurendama.

Lapsevanem peaks täpselt teadma, kui kaua kulub lapsel koolitee läbimiseks aega. Arvestada tuleb muidugi bussi ootamise aega.

Samas soovin, et lastevanemad tunneks huvi ja pööraks tähelepanu ka suurematele lastele ning sellele, millega need väljaspool kodu tegelevad. Alla 16-aastased lapsed ei tohi täiskasvanud saatjata peale kella 23.00 tänaval viibida.

Loodan, et iga lapsevanema soov on, et tema poolt kooli saadetud laps sealt õhtul ka tervena ja õnnelikuna koju tagasi jõuab.

Soovin kõikidele kooliminejatele meeldivat kooli algust ja ohutut kooliteed.

Harry Andresson
Suure-Jaani konstaablijaoskonna
komissar

Ohtlike ja elektroonika jäätmete kogumisringide marsruut ja ajakava

1. ring - 6. september 2008

10.00 - 10.30 Võhma linn, Kauba tn OÜ ELKO ees
10.45 - 11.00 Kõo vald, Koksvere töökoja juures
11.15 - 11.30 Kõo vald, Kõo poe juures
12.00 - 12.15 Kõo vald, Jaani bussijaamas
12.45 - 13.00 Meleski raamatukogu esine plats
13.15 - 13.30 Leie asula, Levaxi kaupluse juures
13.45 - 14.00 Viiratsi vald, Valma klubi juures
14.15 - 14.30 Viiratsi vald, Tänavasilm Kalmetu bussipeatus
14.45 - 15.00 Viiratsi vald, Uusna töökoja juures
15.15 - 15.30 Viiratsi vald, Vana-Võidu töökoja juures

2. ring - 13. september 2008

10.00 - 10.15 Suure-Jaani vald, Võivaku küla Võhmaküla bussipeatus
10.30 - 10.45 Suure-Jaani vald, Kuhjavere küla Kuhjavere bussipeatus
11.00 - 11.15 Suure-Jaani vald, Tääksi

Põikooli juures
11.30 - 11.45 Suure-Jaani vald, Kõidama bussipeatuses
12.00 - 12.15 Suure-Jaani vald, Vihi kaupluse juures
12.30 - 13.00 Suure-Jaani vald, Suure-Jaani noortekeskuse ees, Nurme 5

13.15 - 13.45 Suure-Jaani vald, Sürgavere PÜ töökoja juures
14.00 - 14.30 Suure-Jaani vald, Vastemõisa Rahvamaja juures
14.50 - 15.20 Pärsti vald, Savikoti kaupluse juures

Olmelised ohtlikud ja elektroonikajäätmed, mis kogumisringil vastu võetakse

Jäätmeliik	Ühik
patareid ja (väike)akud	kg
värvijäätmed	kg
vanaõli	liiter
õlifiltrid	kg
päevavalguslambid	tk
elavhõbedat sisaldavad jäätmed	kg
kemikaalid (olmekeemia)	kg
ravimid	kg
ohtlike jäätmetega saastunud taara	kg
ohtlike jäätmetega saastunud materjal	kg
olmeelektroonika (v.a mittekomplektsed külmikud)**	kg
mittekomplektsed külmikud	kg

**Mittekomplektsed külmik - st külmikul puudub tagaosast mootor või jahutussüsteemi torustik.

Külastused Soomest

28. augustil käis Suure-Jaani vallas Ulvila linnavalitsuse ja -volikogu 14-liikmeline delegatsioon. Külastati Vastemõisa lasteaeda Päevalill, Suure-Jaani lasteaeda Sipsik, Suure-Jaani raamatukogu, Suure-Jaani gümnaasiumi ja vallavalitsust. Tutvuti Olustvere lossi ja pargiga ning istuti Vanaõues ühises vestlusringis meie vallavalitsuse ametnike ja vallavolikogu liikmetega: tutvuti meie ühinemiskogemustega ning räägiti edaspidisest koostööst.

Ulvila linnaapea Arto Saarinen annab Arnold Pastakule üle maali jõel sõitva kirikupaadiga, mis on hea näide koostööst: vaja on nii tüürimeest kui ühes rütmis töötavaid sõudjaid.

FOTO: Leili Kuusk

Laulumehed sõprade juures külas

Pange Poisid Hajnowka amfiteatri laval

Augusti esimestel päevadel oli Poolas, meie valla sõpruslinnas Hajnowkas külakosti viimas meesansambel Pange Poisid.

Siinkohal ka üks väike õiendus meie sõprade nime asjus. Kui täpne olla, siis nimes olev „o“ täht ei olegi päris „o“ - see on hoopis rõhumärgi taolise katusega o, mis hääldusreeglite järgi loetakse nagu „u“. Eestlane ei oska selle võõra tähega tavaliselt midagi peale hakata - ja enamuse fontide abil ei ole seda ka trükkida võimalik - ning nii muutubki võõras täht lihtsalt „o“-ks. Kui silmas pidada seda, kuidas poolakad ise oma linna nime loevad-hääldavad, oleks pigem õige kirjutada Hajnuwka. Olgu märgitud, et selliseid eestlikeks nuditud häälikuid on poola keeles tegelikult veelgi - üks, mis puudutab Bialystokki, kus käib orkestrite paraadil Suure-Jaani Gümnaasiumi puhkpilliorkester, on kaldkriipsuga l, mida hääldatakse - „v“. Kui täpne olla, siis sellega ei ole tegelikult poola keele hääldusüldused veel lõppenud - aga vast piisab esialgu sellestki. Loodan, et meie sõbrad andestavad meile vigase-eksitava kirjapil-

di ja häälduse.

Rohkem kui paarikümne tuhande elanikuga Hajnowkas on suvel küllaltki vilgas kultuurielu. Tegemisi-üritusi jätkub pea igasse nädalavahetusse. Suve suurimaks ettevõtmiseks on aga linnapäevad augusti esimesel nädalavahetusel, kus rohkelt esinejaid lähemalt ja kaugemalt ning peetakse ka käsitöölaata ja toimub muudki põne-

vat - näiteks üleriigiline maakonnaraadiote võistlus, mis oli linna toonud suure hulga muusikaajakirjanikke. Eestile lisaks olid külakosti toomas valgevenelased.

Kultuuriprogrammi ühe osana oli linna vabaõhuamfiteatris kaks ülesastumist ka meie meesansambli Pange Poisid. Arvan, et nii palju kuulajaid kui Poolas, ei ole Pange Poistel kuigi tihti olnud - kui üldse. Päeval oli amfiteatri pinkidel muidugi ka vabu kohti leida ja lava esine plats peaaegu tühjaks, aga õhtuseks peaesineja - kelleks oli Poola üks populaarsemaid ansambleid FEEL - kontserdi ajaks oli amfiteatrisse ja selle lähemasse ümbrusesse kogunenud korraldajate hinnangul ligikaudu 10000 kuulajat-vaatajat. Mingi ettekujutuse ürituse mastaabist see number peaks andma.

Esinemistele lisaks oli meestel võimalus tutvuda ka linnaga ning käia Valgevene piiri äärde jäävas Belovezjes sealseta tutvustavas muuseumis ja piisoneid vaatamas. Lühitutus tehti ka Bialystoki linna vaatamisväärsustega.

Leili Kuusk

Järele prooviti ka Bialystokis asuva Branitski palee saali akustika

FOTOD: Leili Kuusk

Rukkimaarjapäev

Tundub, et alles see oli, kui Meelespea klubi toonane president Eha Lepik tegi ettepaneku pidada maha Rukkimaarjapäeva pidu. Asi sai Suure-Jaani Linnavolikogu sotsiaalkomisjoni ja kultuurimaja toel teoks ning läks korda. Tänavu toimus üritus juba kuuendat korda.

Lavale astusid pea kõik meie valla eakamate inimeste isetegevuskollektiivid, lisaks külalised Vöhmast ja Kõost. Vahepalu esitas Anne Paluver ning kontser-

dile pani punkti rahvusvaheline noorte puhkpilliorkester Wersalinka.

Traditsiooniliselt pakuti kohalolijatele ka pisut kehakinnitust. Suure-Jaani Gümnaasiumi tublid naised olid teinud mulgiputru, mis maitses päris hea. Maiasmokad said mett maitssta ja ka kaasa osta.

Meeleolumuusikat tegi ja tantsuks mängis ansambel Viiser.

Leili Kuusk

← Anne Paluver

✓ Rukkimaarjapäevalised

FOTOD: Leili Kuusk

Kuhjavere muutus teatrikülas

Kuhjaverel sai Aasta küla 2007 tiitli kandmisel just aasta täis, sest mullu meie kolmandate teatripäevade aegu peetud Eesti külaliikumise VII Maapäeval see välja kuulutati.

Augusti kesksel nädalavahetusel võõrustasime sadu külalisi ja esinejaid, kes tulid kokku neljandatele teatripäevadele, nautisid suve kuumimaid ilmu ja simmaniöö kuuvarjutust. Soovijail oli võimalik endale soetada värske teatrieri „Kuhjavere Külaleht“.

Kui teatrituhvilisel oli tahtmine laupäeval esimese etenduse alguseks Passaia kuursaali ette jõuda, võis ta kasutada kohalikku 16-kohalist omnibussi, mille peremees Margus Lemming oli käiku pannud. Avalugu oli jällegi Avinurme Suveteatri etendus Malle Pärna lavastuses - seekord V. Katajevi lustlik lugu „Puhkepäev“, kus seni vaikselt puhkekoodus toimunud väikesest eksitusest kasvab välja suur segadus.

Peale väikest sirutust võttis publik taas istet, kuid seekord näoga taluaidade poole, sest Pilstvere näitetrupp „Põrpjäd“ olid end valmis seadnud ette kandma A. Kivirähu „Kalevipoega“, mis samuti rõõmsat elevust pakkus. Esimeste etenduste järel hakkas publik etendusekohalt liikuma justkui oleks alanud rahvamatk - nii palju inimesi valgus korraka külatänavale. Sihiks oli Alt-Siimu talu saunaeine muruplats. Koos Tiit Kuusiku pererahvaga ootasid seal juba esinemisvalmis lauljad, pillimehed ja tantsijad, kelle hulgas ka meie omad „Öerutajad“, et pidada maha ehtne ja lustlik „Mustjala pulm“.

Pulmaisa rollis toimetas Mustjala vallavanem Kalle Kolter, kellega meil juba ammused koostöösuhted. Juuli keskel olid kuhjaverelased ning „Öerutajad“ külalisteks Mustjala valla rahvakunstiõhtul, nüüd siis töid nemad oma kultuuri meile. Saarlasi rõõmustas Kuhjavere rahvatantsijate valmidus kavas kaasa lüüa. Proove ajapuudusel küll enne ei tehtud, kuid saarlaste ja kuhjaverelaste ühistöö sujus sama libedalt nagu vanadel lavapartneritel. Tõeliselt soojal augustiõöl sai tantsida simmanil, vaadata kuuvarjutust, osaleda oksjonil ja loteriil ning nautida tõrvikute ja küünlatulede vastuhelki tiigiveel.

Lühikesel ööl olid pühapäeva hommikul kell 10 esimesed näitetrupid juba hakkamas ning publikut valgus aina juurde. Kuhjavere teatripäevalisi olid tervitama tulnud Riigikogu liige Peep Aru, koduvalla vanem Maie Käba ning Viljandimaa Omavalitsuste Liidu kultuurispetsialist Ele Saar. Siis

rullusid vaatajate ette üheksa erinevat lugu, mille ettekandjateks olid hobinäitlejad koolieelikute eakateni. Nii nagu publik jagunes kaheks - kes esimest, kes mitmendat korda, nii ka esinejad. Uus-tulnukad Kuhjaveres olid Abja kultuurimaja laste näitering (muusikal „Põial-Liisi“), Mikitamäe valla Karisilla Külaseltsi näitering (O. Luts „Viis pakikest“), Võrumaa Krabi külateater (omaloominguline „Kiiksu kohvik“), Vastseliina rahvamaja näitering „Vana Habe näitetrupp“ (O. Luts „Onu paremad päevad“), Ida-Virumaa Muuga maanaisteseltsi näitering EHA (R. Karshner „Pargis“). Taas olid tulnud esinema Sulbi külateater Võrumaalt, Tänessilma rahvamaja „Pupu-Jukud“, Viljandi Valuoja kooli noortetrupp ja Suure-Jaani näitering esotas Margus Mankiniga, kes noppis ka publiku lemmiku tiitli meesosatäitjana suurepärase monoloogide eest. Truppidest meeldis publikule kõige enam taas „Pupu-Jukud“, kes enda seatud „Tänessilma lood“ lustakalt laulude ja pillilugudega ette kandsid. Nende seast valis publik välja ka naisrolli Amanda osatäitja, kelleks osutus Mait Siirus.

Seekord jõudsid teatripäevade lõpetajana näitlejate ja publiku ette kontserti andma Jüri Vlassov, Mihkel Smeljanski ja Evald Raidma legendaarsest „Kuldsest Triost“.

Kuhjavere külas elab ligikaudu 70 inimest, teatripäevalisi sai aga kokku pea 600, nii mõnigi neist polnud siia kanti varem sattunud. Oleme olnud oma tegemistes avatud küla ning kui me ei teeks midagi, siis ei teaks meid ka keegi, seepärast me vähemalt korra aastas midagi suurt ette võtame. Positiivne tagasiside pakub rõõmu ja tekitab mõnusat kodukoha ja üh-tehoidmise vaimu. Hea kordamineku eest täname toredaid näitetruppe ja head publikut, Kuhjavere küla toimkonda, Kalju Komissarovit ja rahastajaid: Kohaliku Omaalgatuse Programmi, Kultuurkapitali, Suure-Jaani Vallavalitsust; sponsorit Paistu Vallavalitsust ning OÜ „Metsarõõmu“.

Milline saab olema järgmine Kuhjavere suveüritus, selgub täpselt edaspidi. Kindlasti tahame teatripäevadega edasi minna, kuidas just, selgub, kui projektitoimkond kokkuvõtteid teeb ja uusi plaane kavandab.

Urve Mukk
teatripäevade projektijuht

Avinurme Suveteater Passaia õuel

FOTO: Erakogust

Päevad Ulvilas

7.-10. augustil viibis Soomes Suure-Jaani valla esindus, et saada osa sõpruslinna Ulvila päevadest. Grupi koosseisu kuulus ka viis tantsupaari Öerutajate rühmast. Nelja päeva sisse mahtus mitmeid esinemisi ja ühiseid ettevõtmisi Soome sõpradega.

Esimene kontsert toimus neljapäeva pärastlõunal teel Ulvilasse - Jokioises, mis on endise Olustvere valla sõprusvall. Vastu oli meid võtmas Jokioise vallavalitsuse esindus, eesotsas vallavanemaga. Meile tutvustati vallavalitsuse ruume, kus pakuti ka lõunat. Pärast sööki tegime väikese ringkäigu kohaliku mõisa juurde ja vaatamise ka endisest laudast ümberehitatud teabe- ja vabaajakeskust, mille silotornidesse olid rajatud saun ja seminariruum ning teisel korrusel asus kontserdisaal.

Pärast pooleteise tunnist bussisõitu jõudsimel Ulvilasse. Suure-Jaani sõpruslinn Ulvila on meie mõistes samanimelise valla keskus. Elanikke on neil umbes 14000. Nime on linn saanud püha Olavi järgi, kes oma eluajal oli paras sulgi, aga pärast surma sai pühakuks. Vald kuulub Satakunta maakonna koosseisu, suuremad keskused lähikonnas on Pori ja Rauma.

Vastu oli võtmas Ulvila linnapea, kes juhatas meid ööbimispaika. Järgnev öhtusöök, kus võõrustajaks linnavalitsus ja -volikogu, eesotsas linnapeaga, andis märku, et kerge olema ei saa. Sellist kogust sööki ja jooki suudab ära seedida vaid treenitud organism. Aga pool tundi tantsu ja kalorit on jälle kulutatud. Söögikoht ise asus vana nahavabriku hoones, kus tänapäeval paiknevad nahamuuseum ja -kauplus ning mitmed äriruumid ja spordi- ning vabaajakeskus. Reede hommik andis kahtlustele

kinnitust, sest hommikusöök rootsi lauas oli ahtatlev. Kell 9 ootas linnapea meid linnavalitsuse hoone juures. Pärast ringkäiku linnavalitsuses tutvustati linnavalitsuse istungite saalis meile valla elu ja selle valitsemise ning arengu põhimõtteid. Külaskäik lõppes kohvi- ja koogipausiga. Järgnes väike bussiekskursioon Ulvila linnas, kus tutvustati erinevaid elurajoone, mis valdavas enamuses koosnesid ühekordsetest eramutest. Näidati ka uusi krunte. Linn chitab välja kõik kommunikatsioonid ja müüb siis krundid soovijatele. Täna sel päeval maksab keskmine maja 200000 eurot.

Külaskäik kohaliku põhikooli tegi meid veidi kadedaks. Koolis oli lõppemas remont. Köök, kus valmistatakse lõunaid ka teistele koolidele ja lasteaedadele, oli sisustatud tiptasemel, õpkekõõgis oli täiesti uus sisustus ja klassidesse pidi uus arvutitehnika jõudma aasta lõpuks. Remondi ajaks olid koolimaja kõrvale toodud soojakud ja sisustatud need klasseks.

Pärast lõunasööki haigla sööklas, kus käib söömas ka linnavalitsus, sõitsime paarikümne kilomeetri kaugusel asuva Joutsijärve äärde, mille kaldal asus kohalikele kogudusele kuuluv puhkekeskus. Suur hoone, milles paarsada majutuskoha, konverentsisaalid, saun, raamatukogu jm. Kuna Ulvilas kuulub koguduses 89% elanikest, on võimalik keskust hallata.

Esinemine Kulla vanadekodus lõppes järjekordse koogi ja kohviga. Anti ka ülevaade sotsiaalhoolduse süsteemist. Soome elanikkond on vananev ja seega vajadus vanurite hoolduse järgi kasvab. Võimalikult palju püütakse rakendada koduhooldust. Koha eest vanadekodust maksab vanur niipalju et talle jääks kätte 90

EUR'i kuus, ülejäänud tasub omavalitsus. Kulla vanadekodus oli 76 elanikku ja 73 töötajat.

Öhtu veetsime järve ääres asuvas äsja valminud linnale kuuluvas saunas, kus linnapea kinnitusele olime esimesed külalised.

Laupäeva hommikul oli esimene asi taevasse vaadata, sest reedel oli terve päeva sadanud. Ilm oli küll pilves, kuid kuiv. Buss viis meid jõe äärde, kus oma päeva oli alustamas keskaegne laot. Kõigepealt tegime sõidu kirikupaadiga, kus kohti 14-le sõudjale ja tüürimehele. Peagi sai selgeks, et kursil püsimeks piisab kogenud tüürimehest, aga et kiiresti edasi saada, peab jälgima eessõudjat ja tegema koostööd. See nõuab aga harjutamist ning kõigist meie ponnistustest hoolimata liikus teine vene kohalikega mangleva kergusega meie eest ära. Jõe kohal kõlasid aga lauld Viljandi paadimehest ja Kihnu neiu ning teisest paadist kostis Satakunta maakonna hümn. Pärast paadisõitu oli aeg lõhesuppi süüa. Pakuti seda puust taldrikust ja puulusikaga. Siis sai veidi laadal ringi vaadatud. Oli seal mitut sorti käsitööd, aeti puutõrva, sepä hoidsid tuld ääsi all, vanaaegne jalaga aetav treipink ootas proovijaid ja oli ka vakk, millel vana naine ketras. Sööjaid ootas ka terve küpsetatud siga, mida kaks lahke olemisega meest portsudeks jagasid.

Näitasime meiegi laadarahvale, mida oskame ja tantsisimegi päikesel välja. Lahkusime laadaplat-silt, kuna meid ootas järjekordne esinemine vanadekodus.

Lõuna Kokkikaksikko restoranis pani taas tahtejõu proovile, sest maitsev toit ja rootsi laud võivad anda tõeliselt raske elamuse. Õnneks oli sel päeval piisavalt liikumist, sest järgnes esinemine Ulvila kaubanduskeskuses. Pärast seda veetsime paar ilusat tundi väga toredate inimeste kodus. Samuli, endine Ulvila vallavalitsuse juht ja praegune volikogu liige, oli meie

saatjaks kõikjal. Tema õuemurul sai esinetud naabritele, samuti lauldud Saaremaa valssi. Jalga keerutada said nii linnapea kui endine valitsuse juht.

Öhtu lõpetas Olavi pidu laadaplat-sil asunud suures telgis. Öhkkond oli keskaegne, mängis vanamuusika. Söömine toimus puust alustelt puust söögiriistadega. Pakuti kuivatatud kala, lõhefileed ürtidega, juustu, hirvelihast kotletti ja palju muud. Kõik see loputati alla veiniga. Vahepeal pidime end veelkord kokku võtma, et peokülastele eesti rahvatantsu näidata. Ilutulestiku asemel lasti pauku keskaegsetest püssidest ja suurtükist, mille kõmakas oli päris vali. Pidulõppes kaugel pärast südaööd.

Pühapäev algas jumalateenistusega 15. sajandist pärinevas Ulvila kirikus, mis oli samuti hiljuti renoveeritud. Pärast teenistust austati teises maailmasõjas hukkunud Ulvilalaste mälestust ja pandi pärg nende haualle.

Ja oligi käes viimase esinemise aeg. Tänuks vaatajateks järje-

kordse vanadekodu elanikud. Julius, meie tubli lõotsamees, kelle mängitud palad tantsude vahel ka veidi puhata lasid, tegi algust ja kõik läks tuntud rada. Pärast kontserti oli aeg lahkete võõrustajatega hüvasti jätta ning kojusõit algas.

Mälestuseks Ulvilast jäid mees-tele lipsud ja naistele sallid motiiviga linna vapilt, samuti keskaegse pitseri järgi valmistatud võtmehoidja.

Nüüd kodus olles on väga meeldiv reisi meenutada. Nagu ütles valla avalike suhete juht Leili - tahad inimest tundma õppida, mine temaga reisile. Meie jäime reisiseltskonnaga rahule ja loodame, et jäädi ka meiega. Soomlastest võime arvata mõndagi, aga oma tasasel ja rahulikult moel on nad jõudnud väga kaugele. Loodetavasti saavad meiegi valitsejad aru, et edu ei tule üleöö. On vaja kindla käega tüürimeest, tublisid eessõudjaid, kes valiksid jõukohase tempo ja laitmatu koostööd kogu meeskonnalt.

Tasa sõuad - kaugele jõuad!

Öerutaja Kalev

Vastuvõtjatega ühises tantsuringis

FOTO: Leili Kuusk

Külaühenduste esindajad käisid sõprusvallas Jokioises

7.-10. augustil käis bussitais Suure-Jaani valla rahvast Soomes Jokioises vallas ja Ulvila linnas eesmärgiga tutvuda sealsete külaeluga ja tutvustada Suure-Jaani sõpruslinna inimestele eesti rahvatantsu. Kuna meie viieliikmeline külaühenduste eestvedajate rühm jäi Jokioise valda, siis pajatangi oma muljeid seal nähtust.

Saabusime päikeselisse Jokioisesse lõunaks. Peale kehakinnitust ja tervitussõnu tutvustati meile vastvalminud infomaja - Jokioisten Tietotalo. Meie mõistes valla rahvamaja. Siin asus Soome Jokioise Põllumajandusuringute Keskuse (MTT) esindus, toitlustuskohat, saun, väiksemad äriruumid ja suur mitmesaja kohaga kontsertsaal.

Edasi suundusime Jokioise Intala mõisa parki, mida kaunistab kindralmajor von Willebrandi poolt ehitatud (1798. a) mõisa-hoone. Mõisakompleks oma 2536. ha maaga kuulub Jokioise Põllumajandusuringute Keskusele, mis teeb koostööd ka Eesti Maa- ja metsandusministeeriumiga. Peale põllumajanduslike teadus- ja uurimistööde on sellel asutusel ka 2,5 km pikkune õpperada ELONKIERTO, mille läbides saime ülevaate Soome põllumajanduse ajaloo, tänapäevast, kasvatavatatest kultuuridest jpm. Pea kahetunnine ringkäik mööda põlde tegi meid tunduvalt targemaks, samas kogesime hõimurahva tegemistes palju tütavat. Ringkäik lõppes suure küünis, mis oli sisustatud teatri- ja näitusepaigaks. Seal saime osa ka endiste karjalasoomlaste ühislaulmisest ning ühe karjala memme luulekogu esitlusest. Puupakul istudes meenus meie Rohelise Jõeaa esi-

naine Merle Adamsi mõte ehitada suure ja ressursi nõudva külamaja asemele küün, kus ka üks soe tuba talviseks tegemiseks.

Valla suureks uhkuseks on ka Jokioise raudteemuuseum Minkiös. See on entusiastide poolt rajatud muuseum. Ühendusel on hallata suur raudteedepoo paljude eriotstarbeliste veduritega, 14 km kitsarööpmelist raudteed Jokioise ja Humppila vahel ning raudteed-jaam, kus on muuseumi ja kohvikuruumid. Eelmine aasta teenindas raudtee üle 19000. sõitja. Siit tuleb ka ühenduse peamine tulu oma eesmärkide arendamiseks.

Kui Eesti riik toetab tugevalt mitmetulunduslikku kolmandat sektorit, siis Soomes see nii ei ole. Peamine toetus seltsidele ja huviringidele tuleb kohalikul omavalitsuselt, vaid suuremaid projekte viiakse läbi Euroopa Liidu rahadega. Seetõttu on vallas ainult 5 registreeritud mitmetulundusühendust. Enamuse moodustavad huviringid ja seltsingud. Suurimaks eurorahade vahendajaks on viit omavalitsust hõlmav kohalik Leader rühm LOUNA PLUSSA, mis tegutseb juba 1999. aastast. Tutvusime ka sealsete eestvedajate Tuula Kallioinenga, kes tutvustas oma Leadergrupi tegemisi ja rahastamist. Ka neil on praegu valitsuse sisene ümberkorralduste aeg, misstõttu pole ühtki projekti 1,5. aasta jooksul veel rahastatud. Kuigi nendest taotlejatest on üks juba oma projekti ellugi viinud. See oli Kuuma külaühendus, keda ka vaatamas käisime. Nad olid juba rajanud vanasse kruusakarjääri ilusa ujumiskoha koos sinna kuuluva volleplatsi, kioski ja grillimajaga. Sellele vaatamata loodavad nad oma projekti järelrahastamist.

Veel näidati meile Soome jahimeeste tegemisi. Humppilasse oli rajatud keset metsi Revo maja - see oli virgestus- ja vaba aja kompleks. Ehitatud 2005/2006 EL rahadega eest ja läks maksma ca 70 000 eurot. Kompleksi kuulusid suur puhkemaja saun, söögisaal ja majutustoaga, kaks jahirada ja hulga metsa. Majandati end kaasaegsete jahirajade ja maja väljatuurimisega.

Kohtusime ka Vaulampi küla-toimkonnaga, kes mõtiskleb praegu uue spordihoonet ehitamise üle - vana põles maha. Külas on algkool ja Matti Kõnkõ isa poolt rajatud muuseumikompleks. See oli tõelist vana ja arhailine koht mäe otsas keset põlismetsa. Pea kümnest majahütist koosnev koostus tutvustas külalistele vana Soome talumajapidamist ja kunagiste elanike tegemisi sünnist surmani. Muuseum oli rajatud juba eelmisel sajandil ning suur abi saadi kohalikul omavalitsuselt. Siin tundus elu justkui seisma jäänud. Isegi rada oli rohtunud.

Tunduvalt lõbusam ja kaasaegsem oli elu Kylaseppän talus, kus on peetud juba palju aastaid suveteatrit ja laulupäevi. Meie jõudsimel sinna laulupäevaks. Pere-mees koos külarahvaga oli ehitanud ümber maja hulga statsionaarseid lavapaiku ja kioskeid ning vaatajate jaoks pöörleva tribüüni. Võtsime meiegi peost osa esitades koos volikogu esimehe Jyrki Kanrvaga Georg Otsa poolt kuulsa lauldud laulu „Elu armastan sind“. Tutvusime pereema tassikoguga (üle 900 eseme) ning saime osa kohalike perenaiste pakutavast pidulauast.

Viimasena tutvustati meile

Murto küla tegemisi. Ärksad inimesed olid siia rajanud kruusakarjääri seljakule tiigi kaldale küla talgumaja. Toonud kaugel ära vana taluhoone, taastanud selle EL rahadega ning pidasid nüüd siin oma kooskäimisi. Maja oli hubane ja praktiline. Ruume üüriti ka välja, millest saadud raha kasutati jälle oma ühenduse tegevuste läbi viimiseks. Siin tegutses ka Jokioise vallavalitsuse esinaine Marianne Mäki - kohalik taluperenaine (talus 90 lüpsilehma), kes oli meile kahel viimasel päeval giidiks.

Kokkuvõtteks võib tõdeda, et ka Jokioise valla külades elavad inimesed laulavad, tantsivad, teevad aeroobikat, käivad keppidega, teevad külaühendustes - nagu meiegi. Sõpru ja ühiseid koostegemise võimalusi leiaks nii mõnigi

meie valla ühendus. Kuidas aga at-rali edasi seada, tuleb otsustada küllaliigutajatel ümarlauas juba ühisel. Jokioises käijatest olid kõik viis külaühenduste esindajad aga ühes asjas ühel meelel - keelt tuleb õppida, muidu hämame udus.

Kogu reisiseltskonna nimel tänan Suure-Jaani Vallavalitsust ning loodame, et sellest reisist kasvab tulu ka meie küla liikumisele.

Soomes käisid: Külli Tirmaste (Vihi küla külanem), Merle Rang (Kildu Külade Ühendus), Anne Akenbärg (Sürgavere Küla Selts), Romeo Mukk (Kuhajavere Küla Selts) ja Tauno Härginen (Arengu Helin).

Merle Rang
Kildu Külade Ühendus

Kylasepan talus ühislaulu esitamas

FOTO: Erakogust

Kas kultuuride kokkupõrge või kohtumine?

Kolm aastat on Suure-Jaani puhkpillipoistel-tüdrukutel olnud võimalik osaleda ühes üsnagi harukordses projektis - rahvusvahelises noorte puhkpilliorkestris Wersalinka. Ettevõtmine sai alguse suuresti tänu Tomasz Czarneckile, kes on ka Bialystokis toimuva orkestri paraadi, kus Suure-Jaani Gümnaasiumi Puhkpill on tänaseks osalenud juba viis korda, peakorraldaja.

Projekti käivitamisel toimus 2006. aasta jaanuaris nädala pikkune laager Bialystokis, kus õpiti palu ja harjutati vigurmarssimist. Tööpäevad olid toona pikad ning pillidega kujundites kaunit liikumine algul noortele üsna võõras ja raske. Tookord osales viis Suure-Jaani poissi. Mängijaid oli siis veel Poolast, Valgevenest ja Leedust. Samal ajal toimus ka treeninglaager tantsutüdrukutele (mašurettidele), keda käisid

õpetamas Poola selle ala tugevaimad tegijad. Poola neidude kõrval osalesid noored Valgevenest. Praegu - kaks aastat hiljem - valgevene neidude esinemist vaadates võisime tõdeda, et tüdrukud on tublid ja ala kanda kinnitanud.

Järgnes orkestri koosmängimine orkestrite paraadi ajal juunis ja seejärel ringreis Poolas, Valgevenes ja Eestis - Leedu orkester loobus osalemisest pärast talvist laagrit.

Eelmisel aastal talvelaagrit enam ei toimunud - uued liikmed n-õ õppisid orkestrisse sisse enne ringreisi Poolas toimunud laagris. Uueks osavõtjaks oli Ukraina. Esinemisreis viis orkestri jälle Poolast Valgevenesse ja Eestisse.

Käesoleval aastal otsustati aga teha laager Eestis ja alustada ringreisi siit. Orkestri tööst võttis osa neli orkestrit Poolast - Wasilkovist. Suhovolast, Jasinovost ja Lipskist

- ja kaks Valgevenest - Korelitsest ja Nowojelnjast - ning meie poolt kümme Rein Vendla õpilast Suure-Jaanist, Väändrast ja Pärnust. Kahjuks jäid sel korral viimasel hetkel tulemata ukrainlased. Kuus päeva Eestis möödusid ruttu, vaba aega noortele peaaegu ei antud: orkester õppis uusi palu ja harjutas varem õpituid, tüdrukud õppisid uusi tantse. Vahepeal saadi võimalikku kokku ja õpiti vigurmarssimist. Ikka uuesti ja uuesti ja uuesti. Mõni päev venis pea südaööni. Kuid ega noored kurtunud: neil jagus energiat veel palli tagumiseks ja peol käimisekski. Eesti noortele oli harjumatu laagris valitsenud kord ja õorahu. Kuid üks harjuti sellegagi.

Orkestris said kokku erinevad kultuurid ja harjumused, erinevad traditsioonid ja inimesed, erinev tahe mängida, erinevas vanuses ja erinevate oskustega lapsed. Alus-

tades kasvõi sellest, et osad noored hoidsid oma pille õrnalt spetsiaalselt valmistatud vutlarites, teised ei kasutanud isegi mitte riidekotti; mõned püüdsid puhuda nii kõvasti kui pasunast tuli, teised tunnistasid ka tasasemaid helisid ja oskasid teisi kuulata jne. Erinevad olid iga osaleva maa poolt mängimiseks valitud palad ja erinevate karakteritega dirigendid: peadirigent Adam Wolanski Poolast, Rein Vendla Eestist, Denis Klimovitš ja Josif Ulan Valgevenest. Tüdrukuid juhendasid koreograafid Maria Gierasimiuk ja Anna Szutko.

Kogu sellest seltskonnast tuli kuue päevaga vormida ühtne orkester. Kui algul tundus, et see on pea võimatu ettevõtmine, siis iga prooviga läks asi aina paremaks ja tekkis usk, et ei ole tegemist lootusetu ettevõtmisega.

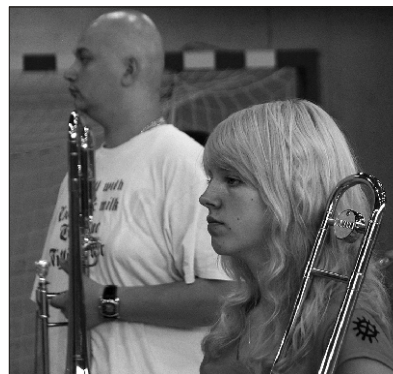
Järgneb leheküljel 7

Kaks väikest aga tublit mašuretti
„Laineid” kaamerasse püüdmast

Birgit
Siim, Ande, Katrina, ...
Adam Wolanski ja Sebastian - nagu Bach

Kristin ja Kaur

Kontsert Viljandis

Valgevene Novojelnja orkestri maja - ikkagi oma harjutuskoht

Kunstlilled sõjas langenutele - Valgevene

Wersalinka Rivne peatänaval

FOTOD: Leili Kuusk

Olustvere Põhikool
ootab kõiki oma vilistlasi ja endiseid töötajaid
13. septembril 2008

Olustvere Põhikooli 15. sünnipäevale

Vilistlastele osavõtumaks eelregistreerimisel 100.- krooni
tasuda Suure-Jaani Vallavalitsuse arvelduskontole
10302005480009

Märgusõna "Olustvere PK aastapäev",
osaleja ees- ja perekonnanimi
Vilistlastele osavõtumaks kohapeal 150.- krooni.

Kava:
12.00 korvpallivõistlus I - V lennu võistkonna ja
VI - IX lennu võistkonna vahel
13.15 sopsuvõistlus kõigile soovijatele
17.00 osavõtjate registreerimine koolimajas
18.00 kontsert-aktus
20.00 - 02.00 tants

Spordiüritused septembris

13. september - Lehola-Lembitu jalgratta maastikusõit algusega kell 12 kohvik "Arturi Juures".
14. september - **IV üritus kampaania "Vallarahvas liikuma" raames.** Retk Tääksi, rattamatk 11 - 16 Suure-Jaani Noortekeskus - Tääksi kool, 12 - 16 kepikõnd Tääksi ürgorus ehk Sakalamaa Šveitsis.
14. september kell 8 - 17 - Superkrossi karikavõistlused XI etapp Tääksi-Önniste autokrossirajal.
20. september - Lehola-Lembitu õhupüssist laskmine algusega kell 10 Kildu Põhikooli juures.
27. september - Laste Vabariiklik GP etapp lauatennises algusega kell 11 Suure-Jaani Gümnaasiumi võimlas
28. september - Suure-Jaani piirkonna lauatennise GP I etapp algusega kell 11 Suure-Jaani Gümnaasiumi võimlas

Suur võistluõngitsemine 2008

2. augustil oli järvepidu, aga et see algas juba hommikul kell 7, seda mõni ehk ei teadnud veel. Nimelt algas siis registreerimine kalapüügi võistlusele "Suur võistluõngitsemine 2008".

Kohale oli tulnud 53 meest-naistlast, kõigil kange tahtmine parim olla. Esindatud olid kõik maakonnad peale Ida-Viru. See teeb korraldajatele rõõmu, et Suure-Jaani on nii kuulsaks saanud kalameeste hulgas. Saavad ju omad mehed nii kõvemate käest kogemusi juurde.

Kala võitis vahelduva eduga. Saadi särge, ahvenat, oli üks turb ja kilone latikas, mis töigi Enno Toomlale üldvõidu. Enno on üks

vabariigi paremikku kuuluv võistleja ja meie võistluse paljukordne võitja. Võitja sai karika ja hinnalised auhinnad omal valikul ja klubi poolt, aga ega kõik teisedki ilma jäänud. Tänu sponsoritele loostiti osavõtjate vahel nii palju nanni välja, et said need ka, kes kala ei saanud. Võib-olla ongi meie võistlus sellepärast nii populaarne, et Suure-Jaanist midagi ikka saab.

Selleks aastaks on siis suured võistlused läbi. Kohtumiseni veebruaris. Siis on juba "Vastlaahven 2009".

Uno Jürisson
"Säga" ajakirjanik

Vilistlasturniir males

14. septembril 2007 toimus Suure-Jaani Gümnaasiumis I vilistlasturniir. Turniiri võitis praegu Sindis elav Jüri Siigur, kes Suure-Jaani kooli lõpetas 1962. aastal. Tolleaegsed osalejad arvasid, et turniir võiks saada traditsiooniks. II vilistlasturniir toimub Suure-Jaani Gümnaasiumi konverentsisaalis 20. septembril 2008 algusega 11. Osalema on oodatud Suure-Jaani Gümnaasiumi endised õpilased, õpetajad ja töötajad. Suure-Jaanis on aegade jooksul palju malet mängitud. Olid ju

malelembelised mitmed selle kooli endised direktorid. Oma osalemisest andke palun teada telefonil 517 9379 või aadressil jyri.hansen@suure-jaani.ee hiljemalt 15. septembriks. Ärge häbenege, kui tõsine malemäng on jäänudki kooliaegadesse. Päril meelest ei lähe ta kunagi ja niisama tore on ka endiste koolikaaslastega kohtuda.

Jüri Hansen
Suure-Jaani kooli õpilane
aastatel 1964 - 1975

I vilistlasturniiril

FOTO: Erakogust

Olustvere Põhikool tähistab viieteistkümnendat sünnipäeva

1. september 1993 jääb toona Olustvere valla ajalukku väga tähtsa päevana - avati Olustvere Algkool. Kool sai enda kasutusse ilusad ja suured klassiruumid ühte majja Olustvere Kõrgema Põllumajanduskooliga.

Olustvere Algkool alustas tööd 36 õpilasega ja 3 õpetajaga: Heli Alliksaar, Ülle Jänes ja Katrin Ronimois. Kooli juhatajaks oli Tiit Viisut ja koolitädiks Margot Kõks. Koolis on juhatajana töötanud Aivar Paas ja alates 1998. aastast on kooli direktor Liivi Lindemann.

Algselt kolme klassiga alustanud kool kasvas iga aastaga ja 2000. aasta juunis lõpetas siis juba Olustvere Põhikooliks ümbernimetatud kooli 1. lend.

Eelmisel õppeaastal õppis Olustvere Põhikoolis 84 õpilast ja töötas 18 õpetajat.

Aktustel tuuakse saali kooli lipp, mille 3. juunil 2003 õnnistas Suure-Jaani kirikus koguduse diakon Kristi Sääsk.

Kooli sekretär-raamatukoguhoidja ja muusikaringide juhendaja Maret Mölder on kirjutanud Olustvere kooli laulu ning koos õpilastega on loodud ka oma kooli räpp.

Viieteistkümnenda aasta jooksul on koolis toimunud palju põnevaid üritusi ja vahvaid ettevõtmisi.

Aastaid on koolis läbiviidud „Laulusõbra“ konkurssi, kus ei selgitata mitte paremusjärjestust, vaid osaletakse laulmisrõõmust. Mitmetel esinemistel on kiidusõnu pälvinud meie väikesearvuline lastekoor, kes omandas keerulise laulupeorepertuaari ja sai preemiaks võimaluse osaleda noorte laulu- ja tantsupeol. Kooli matemaatikanädalast on välja kasvanud maakondadevaheline 11 kooli matemaatikavõistlus. Äratundmisrõõmu pakkusid koolis toimunud „Playboxi“ võistlused, mis nii mõnelegi originaali esitajale silmad ette tegid.

Õpetajad on õpilasi ette valmis-

tanud erinevateks võistlusteks ja olümpiaadideks. Oleme saavutanud esimesi kohti nii bioloogia-olümpiaadil, omaloominguvõistlustel, H. Jaaksoni nimelisel matemaatikavõistlusel ja ka rattavõistlusel „Vigurivänt“.

Mitmel aastal võtsid Olustvere Põhikooli lapsed osa Edukate Laste Organisatsiooni (ELO) tegemistest.

Kooli üritustel on näha, et õpilased armastavad laulmist ja pillimängu. Lauldakse ansamblites, mängitakse kitarril, flöötil ja klaveril ning kooli bändide esinemised on alati väga hea vastuvõtu osaliseks saanud.

Loodusõpetuse õpetajate ettevõtmisel ja organiseerimisel on toimunud mitmeid huvitavaid õppekäike ja -projekte. Eelmisel õppeaastal tutvusime Aegviigu RMK õpperadadega, külastasime Ragn-Sellsu prügisorteerimisjaama, Eesti elektrijaama ja Võrtsjärve Linnoloogiakeskust. Õppekäigud muudavad õpitava huvitavamaks ja arusaadavamaks.

Ka sport on õpilaste hulgas populaarne, osaletakse erinevates spordiringides ja maakondlikel võistlustel. Tänu ujula olemasolule oskavad kõik meie kooli õpilased ujuda ja juba mitmeid aastaid võetakse osa Eesti maa-

klubide ujumisvõistlustest.

Igal kevadel on koolimajas võimalus nautida toredat kevadnäitust laste joonistustest-meisterdustest.

Tore on see, et väikeses maakoolis on kõigil võimalus ise üritusi ette valmistada. Kindlasti annab see julguse edaspidises elus erinevate tegemiste kallale asuda.

Ka meie vilistlastel on hästi läinud. Nii mõnigi endine Olustvere Põhikooli õpilane on juba lõpetanud kõrgkooli, teised on lõpetanud kutsekooli ja töötavad õpitud erialal ning mitmed endised õpilased on juba lapsevanema rollis. On näha, et meie lapsed saavad hakkama, mis ongi oluline. Kui veel mõni endine väänik vahel kooli tuleb ja räägib, et oleks ikka pidanud rohkem õppima, siis mõtled kergendustundega, et ka temani on jõudnud arusaam hariduse vajalikkusest.

Kõik need viieteist aastat on olnud tõeliselt loominguilised ja meelde jäävad.

13. septembril 2008 tähistame kooli 15. sünnipäeva.

Rõõmsa kohtumiseni kallid vilistlased ja endised kolleegid!

Katrin Ronimois
Olustvere Põhikooli
õppealajuhataja

Olustvere kooli lapsed kooliümbrust koristamas

FOTO: Erakogust

T.O.R.E suvelaager Kloogarannal

18.-20. augustil toimus Kloogarannal T.O.R.E suvelaager „Annan Endast Parima“. Suvelaageri eesmärgiks oli täiendavalt koolitada koolides juba tegutsenud tugiõpilasi ja nende juhendajaid. Suure-Jaani koolist osalesid selles laagris Kerttu Olesk, Karmen Olesk ja nende juhendaja Aili Umda.

Õpilased ja nende juhendajad jagati kõigepealt rühmadesse, ning esimene päev kulus eelkõige oma rühmakaaslaste tundmaõppimiseks.

Teisel päeval toimusid õpitoad, milleks sel aastal olid: Foorumteater, Gaidid, Ohvriabi, Politsei ja Loovertaapia. Iga rühm sai osaleda kolmes õpitoas ja õhtul esineti ühte õpituba tutvustava kavaga, mis tulid välja väga põnevad ja koomilised.

Kolmas päev algas küll suure vihma ja äikesemürinaga, kuid tuletõrjemängude ajaks oli kõik kadunud. Osalejad jaotati kõik loetlemise järgi - eelmistest rühmadest olenemata - uuteks väi-

kesemateks gruppideks ning mängudes oli üsna tähtis koostöö. Kuna olime mere ääres ning ülesanded, mis teha tuli, olid veega seotud, siis said kõik läbimärjaks ning peale mängu ujus terve laager riietega meres.

Õhtuti toimusid ka stiilidiskod. Esimesel õhtul oli teemaks minevik ning teisel õhtul tulevik -

näha sai väga huvitavaid ja naljakaid kostüüme.

Laager lõpetati suurte kallidega ja vahet ei olnud, kas kallistati tuttavad või võõrast, kaasõpilast või juhendajat. Kokkuvõttes oli laager väga tore, sest kõik andsid endast parima.

Karmen Olesk

T.O.R.E. maskotid, Torevandid

FOTO: Erakogust

Üksi last kasvatav vanem võib taotleda riigilt elatisabi

Elatisabi seadus jõustus käesoleva aasta 1. jaanuaril. Selle alusel maksab riik lühiajalist toetust lapsele, kes on ühe vanema ülalpidamisel ja kelle teine vanem ülalpidamiskohustust ei täida.

Elatisabi saamise võimalus on alaealisel lapsel, kes on Eesti alaline elanik või Eestis elav tähtajalist elamisloa või elamisõigust omav välismaalane. Elatisabi ei maksta juhul, kui samalaadset elatisabi maksab mõni teine riik või kui vanem taotleb kohtu kaudu üksnes elatise suuruse muutmist.

Kuigi elatisabi saajaks on laps, on taotlejaks vanem, kes on pöördunud elatisnõudega kohtusse ja kelle kasuks on tehtud üks kohtumäärustest:

- 1) kiirmenetluse korral kohtu maksettepaneku määrus või
- 2) hagimenetluse korral hagi tagamise abinõu rakendamise määrus.

Elatisabi taotlemiseks tuleb vanemal pöörduda elukohajärgse pensioniameti klienditeenindusse ja lisaks avaldusele esitada isikut tõendav dokument (pass või ID-kaart) ja kohtult saadud maksettepaneku määrus või hagi tagamise määrus. Avalduse vorm on kättesaadav pensioniametis ja ka internetis Sotsiaalkindlustusameti kodulehel <http://www.ensib.ee>. Pensioniametile esitatavad välisriigi doku-

mendid peavad olema legaliseeritud ning välisriigi kohtulahendid peavad olema Eestis tunnustatud ja täidetavaks tunnistatud.

Elatisabi määratakse, kui taotlemiseks vajalikud dokumendid on esitatud 30 päeva jooksul arvates maksettepaneku määruse või hagi tagamise määruse tegemisest. Elatisabi määramise (või sellest keeldumise) otsustab Sotsiaalkindlustusamet 15 tööpäeva jooksul arvates avalduse ja kõigi nõutavate dokumentide saamisest.

Kui avaldus esitatakse kuu esimesel poolel, s. T kuni 15. kuupäevani, siis makstakse vastav osa elatisabist välja järgmisel kuul. Pärast 15. kuupäeva esitatud avalduse alusel tehakse väljamakse ülejäägilisel kuul.

Riik toetab elatise taotlejat elatisabiga 90 päeva ulatuses, makstes osade kaupa kokku maksimaalselt 4500 krooni, millelt peetakse kinni tulumaks.

Elatisabi saamine ei välista ega piira muude toetuste määramist ja maksmist.

Pärast kohtuotsuse jõustumist nõuab riik elatisabi taotlejale makstud summasse teiselt vanemalt, ehk elatisnõude võlgnikult. Juhul, kui kohus ei kohusta teist vanemat lapsele elatist maksma, peab taotleja saadud elatisabi summad riigile tagasi maksma.

Kui vanem ei maksa alusetult saadud elatisabi tagasi, teeb Sotsiaalkindlustusamet talle enamakstud summa tagasi nõudmiseks ettekirjutuse koos hoiatusega. Kui vanem jätab hoiatuse märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata, annab Sotsiaalkindlustusamet ettekirjutuse sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kui elatisabi taotleja või elatisnõude võlgnik ei nõustu Sotsiaalkindlustusameti poolt tehtud otsusega, siis on tal õigus pöörduda vaidega elukohajärgse pensioniameti pensionikomisjoni poole 30 päeva jooksul arvates otsuse kättesaamisest. Juhul, kui taotleja või elatisnõude võlgnik ei nõustu ka pensionikomisjoni otsusega, on tal õigus pöörduda halduskohtusse 30 päeva jooksul arvates päevast, millal vaideotsus talle teatavaks tehti.

Üksikasjaliku ülevaate elatisabi õiguslikust regulatsioonist leiab elatisabi seadusest. Lisateavet saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt www.ensib.ee või pöördudes elukohajärgse pensioniameti klienditeenindusse või helistades infotelefonil 16106, mis vastab tööpäeviti kell 9.00 - 17.00.

Kristiina Laanest
Sotsiaalkindlustusameti pensionide ja toetuste osakonna peaspetsialist

Tähelepanu - internetihuvilised!

Teisipäeval, 25.augustil valmis Vastemõisasa KülaTee3 raames ehitatud WiMaxi tugijaam. Vanamõisa, Kookla, Savikoti, Kobruvere, Kabila, Ivaski, Lemmakõnnu, Paelma ja Iibaku külade interneti soovijatel on nüüd võimalus saada endale internetiühendus.

Elion Ettevõtte AS ootab teilt kvaliteetse interneti püsivõrgu teenuse osutamiseks sooviavaldusi. Interneti ühenduse saamise soovist saab teatada telefonile 165 või täita traadita interneti sooviavaldus internetis aadressil <https://teenindus.elion.ee>.

Valida on võimalik kolme erineva kiirusega internetiühenduse vahel:

Allalaadimiskiirus 256 kbit/s - 295 krooni

Allalaadimiskiirus 512 kbit/s - 395 krooni

Allalaadimiskiirus 1 Mbit/s - 495 krooni

Seadmete igakuine kasutustasu on 150 krooni ja liitumistasu (paigaldustasu) 990 krooni.

Liitumistasu sisaldab seadmete paigaldamiseks teostatavaid töid, kaableid ja võrgutarvikuid ning transpordikuluseid. Igakuist kasutustasu ei ole, kui seade 6000 krooniga kohe Elioni tehniku käest välja osta.

NB! Kuni 15. septembrini 2008 on paigaldustasuta, st säästate 990 krooni.

Täiendavate soovide korral on hinnad vastavalt Elion Ettevõtte AS hinnakirjale. WiMaxi interneti levi võivad takistada kõrged puud, majad, tornid vms.

Ave Aun

Milles peitub õnn?

Sellele küsimusele on kindlasti sama palju vastuseid, kui on maailmas inimesi. Sest kõigile tähendab õnn midagi erinevat. Kellele perekonda ja oma kodu, kellele usku, kellele head töökohta, kellele seiklusi.

Kuid tundub, et mitmed arvavad, et õnn on saanud tema õuele, kui tal on palju-palju raha. Ja veel selle raha eest ostetud ilus auto, suur maja, suvila, laiekraaniga teler ja veel mida iganes hing ihkab. Neid inimesi ei saa täiesti hukka mõista, elukvaliteedi parandamiseks on tõesti vaja tasuvat töökohta, kust raha saada. Kuid inimesed, kes arvavad, et seda raha ja kõiki neid asju on vaja poosetamiseks, on tõenäoliselt asjast valesti aru saanud. Nende õnn lõppeb siis, kui pätid on auto arandanud ja plasmateleeri ära virutanud ja kui laenuintress hakkab liiga kõrgema tunduma.

Minu arust peaks õnn peituma milleski püsivamas kui materiaalses väärtustes. Näiteks ümbrit-

sevates inimestes, kellega heades suhetes olles võib õnnelikuks saada. Hea võimalus oma õnn leida on ka näiteks tegeledes millegi sellisega, mis on inimesele väga loomupärane ja südamelähedane. Mõni leiab õnne muusikast, teine jällegi spordist, kunstist. Mõni leiab põlluharimisest või loomakasvatusest. Võimalusi on palju. Kindlasti pole tee õnneni konkreetne ja paika seatud, on palju juhusid, mis viivad lõpuks selleni, mis tõeliselt rõõmsaks teeb.

Õnnetunde määrab ka inimese enese psüühika. Kui olla pidevalt mures ja alateadlikult mitte tahtes end õnnelikult tundagi, ega siis õnnelikuks saagi. Elule peab ise positiivselt vaatama ja iga päev midagi meeldivat nägema. Keegi teine ei saa meid õnnelikuks teha, vaid me ise.

Ise võiksin ma enda kohta öelda, et olen suhteliselt õnnelik inimene. Mul on perekond, sõbrad, ilus kodukoht ja just see tegevus, mis mulle rõõmu toob. Samas tunnen ma end vahel kurvast.

Mõnikord on inimesed oma kiire elutempo juures unustanud, kui-

das olla õnnelikud. Et kuidas veidi maha rahunedes ja elu üksikasju silmitsedes võib jälle naeratus näole tulla. Unustades selle, võivad inimesed üksteisele haiget teha. Just see kurvaks teebki.

Olen õnnelik, et saan mõelda täpselt seda, mida tahan. Olen õnnelik, et olen vaba. See on suurim õnn.

Kristin Sepp
Suure-Jaani Gümnaasium
9. klass

Õnne väärtus

Sõna „õnn“ on raske defineerida. Igal inimesel on õnnest ja õnnelikust elust oma unikaalne arusaam, nagu öeldakse: nii palju, kui on inimesi, on ka arvamusi. Siiski, kui natuke üldistada, leiab mingid kriteeriumid, mis suurema osa inimeste arust käivad õnnega kokku.

Kõige üldisemad kategooriad, mis õnne alla kuuluvad, on pere, raha, armastus, tervis, sõbrad ja karjäär. Kuigi tegemist on kulunud väljendiga, vastab lause „igauks on oma õnne sepp“ suures osas tõele.

Kõiki eelnimetatud asju on teoreetiliselt võimalik igauhel saavutada, kuigi need võivad võtta palju aega ja vajalik oleks ka olemasolev niioelda õnne algkapital. (S*tast saia ei tee ja ka see on paratamatult tõi.)

Kui aga nüüd mõelda nende erandite peale, nende inimeste peale, kelle jaoks on sõnal „õnn“ hoopis teine tähendus, saab lasta mõttel lennata ja mõtiskleda inimeste erinevuste ja iseärasuste üle. Esimene erandlik inimtüüp, mis pähe tuleb, on kogu aeg õnnelik olev inimene. Eks me kõik oleme näinud neid üdini positiivseid, loomult optimistlikke ja mis seal salata, liiga naiivseid inimesi, kel naeratus ei kao näolt ka peale suurimat ebaõnnestumist.

Muidugi võiks nüüd analüüsida, miks nad siiski paistavad nii õnnelikud. Kas nad usuvadki elu ilusse nii kindlameelselt, et ei lase endal tuju alla viia? Kas nad loodavad, et naeratades ei näe keegi kurbust nende näol, ja loovad nii õnnelikusest nii endale kui ka teistele illusiooni?

Pikemalt siin ei peatuks, kindlas-

ti leidub nii esimest, teist, kui ka mingit kolmandat tüüpi „õnnelike“ inimesi.

Veel rohkem leidub inimesi, kes iialgi rahul ei ole. Need on need täiuslikkuse otsijad, „perfektsionistid, kui nii öelda. Ükskõik kui hästi neil ka ei läheks, pole nad oma eluga rahul ja tahavad enam. Selliste inimeste põhimõte on tõenäoliselt „ükskõik kui hästi ka ei läheks, alati saab paremini.“ Seda tüüpi inimesed on teine äärmus, ja olgem ausad, tõenäoliselt ei saagi nad kunagi õnnelikuks, kui nad just oma mõlemist veidi ei muuda. Jälle võib arutleda selliste isikute rahulolematu loomuse üle. Kas neil on mingid kompleksid, mille pärast nad ei suuda leppida vähema kui täiuslikkusega?

Kuid mis siiski on õnne väärtus? Õnn on ajutine nähtus, ma arvan, et kui kõik õnne komponendid on kogu aeg ühe inimese elus olemas, siis see pole enam õnn. Kui õnn muutub rutiiniks, siis kaob sel ka väärtus.

Harder Kink
Suure-Jaani Gümnaasium
9. klass

Kas kultuuride kokkupõrge või kohtumine?

Algus leheküljel 5

Laager Suure-Jaanis lõppes esinemisega rukkimaarjapäeva peol ning ülesastumistega Viljandis ja Suure-Jaanis.

Seejärel asuti teele: algul Poola, seejärel Valgevenes ja sealt edasi Ukrainasse. Noori ootas ees hulk uusi kogemusi ja seninägematut. Erinevad elamistavad ja heakord, erinevad tootumisharjumised, erinev elatustase. Võib arvata, et meie noortel puudus enne kogemusi elukorraldusest nõukogudeaegse pioneerilaagris, mis nüüdseks küll puhkelaagriks ümber oli nimetatud. Kui kahe aasta eest käis Valgevenes kolmekorraluselise ühiselamu välisüksu vaid tabalukuga kinni, siis tänaseks päevaks oli hoonel juba meie mõttes traditsiooniline välisüks, mida sai sulgeda nii väljast kui seest - ning ukseid olid juba ka ühiselamutubadel.

Valgevenes osales orkester külapäeval ja lõikuspeol, Ukrainas Rivne linna iseseisvuspäeva paradiil ja pidulikult aktusel, Poolas astuti ühel korral üles neljatärni hotellis. Seega said noored näha üsna erinevaid kombeid ja traditsioone.

Orkester sai igal pool hakkama - kõik olid väga tublid ja andsid endast loodetavasti parima, erinevaid kultuure esindavatest noortest inimestest oli saanud küllaltki ühtne orkester - järelikult need erinevad kultuurid ei olnud põrkunud, nad olid kohtunud ja loodetavasti õppis igauks sellest midagi. Õppis vast sedagi, et anda on suurem rõõm kui saada ning et andes ei pruugi vaesemaks jääda - pigem vastupidi.

Jõudu edaspidi projektiga jätkata annab noortelt saadud tagasiside: enamus neist pidas saadud kogemust igati positiivseks ning arvas, et soovivad võimaluse korral ka järgmisel aastal osaleda. Me ei pruugi kõigega nõustuda, meile ei pruugi kõik meeldida, kuid meis peaks olema niipalju sallivust, et erinevustega leppida ja meist erinevate inimeste tegemisi aktsepteerida. Kuni on noori, kes tahavad kogeda erinevaid kultuure ja nende kokkuliitumist, on ka mõtet korraldajatel pingutada, et projekt jätkuks.

Leili Kuusk

Hobujõud - üsna tavaline pilt nii Valgevenes kui Ukrainas

Käes on aeg lahkumisfotosid teha

FOTOD Leili Kuusk

^ Iseseisvuspäeva aktusele tõttavad vanaprouad - Ukrainas

13. septembril 2008. a kell 14.00
ootame kõiki
Sürgavere kultuurimaja juurde
SÜRGAVERE LAADAPÄEVALE

Kõigil soovijail võimalus osta ja müüa.
Kaubelda soovijatel võtta ühendust
Telefonil 437 5324 või 5192 4083 (Malle Kukk)
Kui Sul kodus asjade uputus, too oma kraam täikale!

Võimalus mekkida erinevaid hoidiseid,
kätt saab proovida õnnemängudes ja õnneloosis.
Müügil šašlõkk ja palju muud meelele ja keelele.
Kell 18 oksjon, kuhu korraldajad ootavad asju.
Päeva juhib MARGUS KASTOR

Igal täistunnil meeleolukad taidlusprogrammid
(info kohapeal)
Kell 20 kultuurimajas tantsuõhtu, mängib ansambel
PRESIDENT
Pääse tantsuõhtule 60.- EEK
Peo lõpp kell 01.00

Sürgavere kauplus avatud kuni kell 22.00
Tantsuõhtuks ninnid-nännid võta ise kaasa.
TULE KOGU PEREGA!

14. septembril kell 10 -17

VASTEMÕISA LAAT

11.30 -13 Kultuuriprogramm
(ansambel, lauljad ja rahvatantsijad)

13 - 13.30 Suur laada oksjon
(kaupade alghind 1 kroon)

13.30 - 17 Spordiprogramm
(võrkpall, tänavakorvpall jm.)

Lisaks: Pöörlev auto, batuut, elektri autod,
hobusesõit, lasketiir, näitused,
laada loterii (pileti hind 1 kroon) jm.
Avatud on puhvet.

Ootame pühapäeval kõiki Vastemõisa -
LÄKI LAADALE!

Laupäeval, 27 septembril 2008
algusega kell 10

MTÜ Ühtne Võhmaküla külaplatsil
(Viljandi-Tallinna mnt. äärest 2 km Kuhjavere poole)

MIHKLILAAT

Laadasupp, nunnunäitus, peremängud, oksjon
Kõigil soovijatel võimalus osta ja müüa
Info kaupmeestele 5345 1634
Ootame kõiki huvilisi.

Peotantsu kursused algajatele ja edasijõudnutele

Tule tee sügisõhtud rõõmsamaks!
Tants kui teraapia, mis parandab meeleolu, füüsilist ja arendab koordineerimist.

Tants on kui ühine meeskonnatöö oma partneriga,
mille tulemusel paranevad omavahelised suhted.

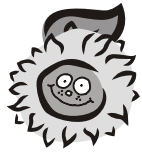
Õpime hea muusika saatel peotantse
(aeglane valss, tango, fokstrott, viini valss, samba,
cha-cha-cha, rumba ja dzaiv)
ja lisaks muid seltskonnatantse.

Treeningud 1 kord nädalas 1,5- 2 tundi.
Kogunemine 15. septembril kell 19.30
Suure- Jaani Gümnaasiumis
Tantse õpetab Andi Linn
Info telefonil 528 0730

„Inimene, kes ei tantsi,
ei saa elust täit rõõmu tunda!“
B. Shaw

Töötav tütarlaps
üürib 1-2 toalise korteri.
Telefon 5373 1624

Soodsalt müüa **riided imikule (0-1-a)**
Telefon 5394 3083

Vastemõisa lasteaed PÄEVALILL
vajab **tervishoiutöötajad**
Võimalik kohe tööle asuda
Info 5656 7221

Kõidama lasteaed Traksik vajab
nooremaste rühma (2-4-a)
õpetajat.
Info telefonil 437 1237

Iiri punase setteri kutsikad.

Loovutamine 38.nädalal,
kui kutsikad on läbinud ussikuuri,
kiibistatud, vaktsineeritud ja
saanud EKL tõutunnistuse

www.freewebs.com/safikas
Info 5276400 Liina

METSAGA SINA PEAL HOLMEN

kasvava metsa,
kinnistute ja
metsamaterjali ost

www.holmen.ee

Aarne Annamaa
GSM 504 9803
aarne@holmen.ee

Gunnar Soodla
GSM 503 2632
gunnar@holmen.ee

Holmen Mets AS,
Pärnu mnt 105,
11312 Tallinn,
tel 665 2440,
holmenmets@holmen.ee

SALVA
KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni
Kõigis kindlustusliikides.
Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Parimad autokaubad - **FIXUS!**

Suvehid (paigaldus)
Auto käsi- ja sisepesu (poleerimine, vahatamine)
Autoremont, varuosad, diagnostika
Lahtised õlid

Liikluskindlustus (SALVA)
Kinnitusvahendid (WÜRTH)
Sillastend

Müügil jalgrattad ja motorollerid!
EGO järelmaksu võimalus

LEHOLA VARAHALDUS OÜ
PÄRNU TN 10 SUURE-JAANI
Telefonid 437 2222, 505 4710
www.lv.ee

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Kaja Toomsalul ja Andres Lainel
sündis tütar LISETE Laine

Riina ja Vaido Kukel
sündis poeg KERT

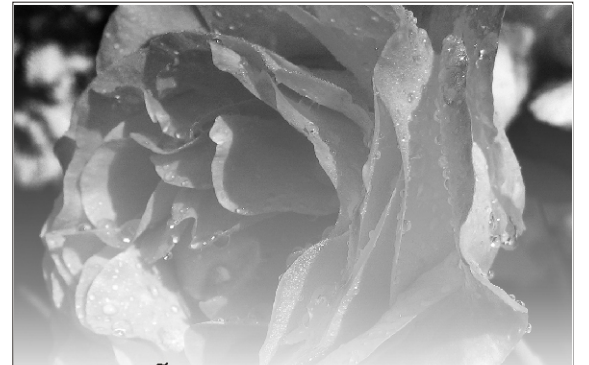
Jelena Gandšul ja Themuri Sulamanidzel
sündis poeg TIM Sulamanidze

Gerli Sugal ja Margus Tintsil
sündis tütar MARIELLE Tints

Tiia Sepal ja Heiti Pentil
sündis poeg HEINZ TIMO Pent

Marlen Silmal ja Mati Seredal
sündis poeg MATTIAS Sereda

Sigrid ja Viljar Türneril
sündis poeg GREGOR

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

LEIDA LASSI	04.09.1911	97
ELLA STIIM	17.09.1914	94
ARMANDA MOTRITŠ	30.09.1916	92
ANETE ORAV	29.09.1916	92
LINDA VALDMAA	26.09.1916	92
ANNA LEESMÄE	20.09.1918	90
LEIDA GRIŠAN	20.09.1921	87
ANETA LUIK	12.09.1921	87
VILMA JÜRIADO	11.09.1921	87
MARTA MÖLDER	25.09.1923	85
ANDREI ŠEFER	26.09.1924	84
ILMAR NÕMMELOO	26.09.1924	84
AUGUST PUHU	22.09.1924	84
LILJA JÜRGEN	30.09.1924	84
LEILI KASE	11.09.1924	84
VAIKE KLETTENBERG	11.09.1924	84
MARIA HERRANEN	06.09.1924	84
ENDEL JÜRISSE	25.09.1925	83
SILVIA JUHKAM	30.09.1925	83
ROSVIITA JÄRV	26.09.1925	83
HEINO OLEV	25.09.1926	82
SILVI RINK	20.09.1927	81
ENDEL VINGISSAR	23.09.1928	80
JUHAN VONK	19.09.1928	80
GUSTAV PÄRNASALU	11.09.1928	80
ELFRIEDA ABEL	17.09.1928	80
JÜRI SIIMER	24.09.1933	75
LEO PAAS	17.09.1933	75
MAIA SIHVER	24.09.1933	75
MILVI SIIMER	18.09.1933	75
TAIVO TEDER	30.09.1938	70
TÖNIS KIRIKMÄE	19.09.1938	70
ELLI VENDELIN	25.09.1938	70
AITA TAMMPERE	21.09.1938	70
MARI PETERSON	21.09.1938	70
ELJU ELAGIN	04.09.1938	70
VELLO MURUMETS	26.09.1943	65
REIN KAUL	08.09.1943	65
HUGO LEPPNURM	01.09.1943	65
MARIE TEDER	22.09.1943	65
TIINA KURVITS	18.09.1943	65
HEIKI TIIDO	25.09.1948	60
PEETER VEERESTE	21.09.1948	60
LEMBIT SOONETS	17.09.1948	60
LILLI KIVISILD	18.09.1948	60
MATI OJA	22.09.1953	55
JAAK TAMMERAND	08.09.1953	55
VALLI BAKHOFF	11.09.1953	55
VAHUR LINN	26.09.1958	50
REIN KALJULA	13.09.1958	50
ARNE SASSIAD	11.09.1958	50
OTTO HANSCHMIDT	01.09.1958	50
MERIKE LAPP	15.09.1958	50

Mälestame

SIINA VÄLJA	13.09.1925 - 07.08.2008
MARTA SÄRG	02.11.1911 - 10.08.2008
IVAR TOOBAL	13.10.1957 - 09.08.2008
ENDEL PLUUM	02.05.1936 - 14.08.2008
AVO PUUSTA	27.05.1950 - 17.08.2008
SELMA-JUHANNA MÄNDLA	03.02.1916 - 27.08.2008
JAAH VAHTRA	25.11.1916 - 27.08.2008

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki)
hind:
ettevõtjal 150 krooni,
erasisik 15 krooni.
Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva
kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
26. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus teksti redigeerida-
lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 526 9089
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel 775 2491
Vali@estpak.ee

LEOLE

Suure-Jaani valla leht
ilmub 1 kord kuus

e-post: leole@suure-jaani.ee http://www.suure-jaani.ee/leole